

บทที่ 3
โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้
กับการเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจและสังคม

3.1 ความเป็นมาและแนวทางการดำเนินงาน

3.1.1 ความเป็นมาของโครงการฯ

โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ เป็นแนวความคิดที่จะพัฒนาภาคใต้ ทั้งนี้เนื่องมาจากภาคใต้มีลักษณะเป็นแหลมยื่นไปในทะเล จึงเกิดแนวความคิดที่จะเชื่อมชายฝั่งทะเลทั้ง 2 ฝั่ง ซึ่งแนวความคิดนี้มีมาแต่สมัยอาณาจักรศรีวิชัย โดยจะเชื่อมระหว่าง ตะกั่วป่า จังหวัดพังงา กับ บ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี และเมื่อ 20 ปีที่ผ่านมาก็มีแนวความคิดที่จะเชื่อมชายฝั่งทะเลทั้งสอง โดยการขุดคอคอดกระ ต่อมาในปี 2526 รัฐบาลในสมัย ฯพณฯ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีนโยบายพัฒนาภาคใต้ตอนบนซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพ มีประชากรรวมกันถึง 4 ล้านคน โดยมีแนวคิดที่จะพัฒนาระบบสะพานเศรษฐกิจเชื่อมอ่าวไทย-อันดามัน บริเวณภูเก็ต-ชนอม (กอบกิตต์ จิตต์วศกุล, 2532) และเมื่อในปี 2532 พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรีก็ได้มีแนวความคิดออกมาในรูปของการสร้างสะพานเศรษฐกิจเช่นกัน เชื่อม 2 ฝั่งทะเลระหว่างจังหวัดกระบี่กับอำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมุ่งที่จะพัฒนาปลายทางสองฝั่งทะเลให้เป็นเขตเศรษฐกิจใหม่ เมื่อมีการประชุม ครม. สัญจร ในเดือนมีนาคม 2532 ที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ในการประชุมครั้งนั้น ได้มีการประกาศนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของภาคใต้เป็นการเฉพาะขึ้นเป็นครั้งแรกในชื่อ "โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้" ซึ่งอาศัยรากฐานแนวความคิดเดิมจากโครงการขุดคอคอดกระ มาผสมผสานเข้ากับโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก เป้าหมายสำคัญของโครงการ คือ ทำให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการพัฒนาเศรษฐกิจในภูมิภาคอาเซียน ทั้งในด้านของอุตสาหกรรม การขนส่ง และการบริการต่าง ๆ ในปี 2533 ได้มีการอนุมัติงบประมาณ 15 ล้านบาท เพื่อใช้ในการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ และทำการศึกษาจัดทำแผนแม่บท ในปี 2534 ได้มีการนำเสนอแผนแม่บทเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีในแผนแม่บทนี้ได้กำหนดนโยบายหลักของการพัฒนาไว้ 3 ประการ ดังต่อไปนี้

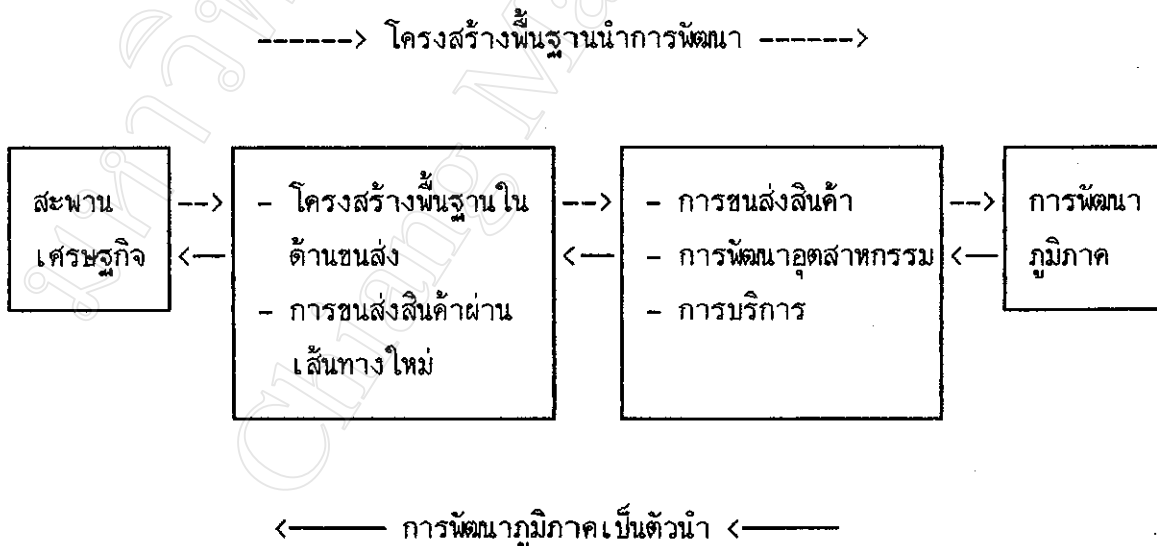
1) เพื่อพัฒนาเส้นทางเดินเรือระหว่างประเทศที่สั้นกว่า และมีประสิทธิภาพสูง โดยใช้ระบบการขนส่งร่วม ระหว่างทางทะเล-ถนน รถไฟ ทางท่อ ข้ามภาคใต้ของไทยโดยเฉพาะการขนส่งน้ำมันดิบ และสินค้ากึ่งเหลว

2) เพื่อพัฒนาแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมที่แข่งขันกับนานาชาติได้ ตลอดจนการพัฒนาด้านการค้า ธุรกิจ และชุมชนเมืองใหม่ ที่จะสร้างโอกาสการจ้างงาน ณ บริเวณพื้นที่สองฝั่งของสะพานเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการกระจายความเจริญออกจากกรุงเทพฯ รวมทั้งจะช่วยส่งผลต่อเนื่องให้เกิดการกระจายรายได้ด้วย

3) เพื่อให้เกิดความเจริญเติบโตทาง เศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ได้โดยมีความสมดุลกับภาวะสิ่งแวดล้อมสอดคล้องกับระบบนิเวศวิทยา และไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งกับเป้าหมายการพัฒนาในด้านอื่น ๆ เช่น การท่องเที่ยว การประมง เป็นต้น

3.1.2 แนวทางการดำเนินงาน

แนวคิดหลักการพัฒนาสะพานเศรษฐกิจ จะอยู่ที่การสร้างความต้องการใช้ท่าเรือและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการขนส่งอื่น ๆ ในปริมาณที่คุ้มกับการลงทุนและก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจขึ้นในพื้นที่โครงการ แนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแนวคิดหลักดังกล่าวมี 2 แนวทาง ดังแผนภูมิต่อไปนี้

รูปที่ 3.1 แสดงแนวทางการดำเนินงานพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้
ที่มา : สำนักงานพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้, 2535

- แนวทางที่ 1 โครงสร้างพื้นฐานนำการพัฒนา แนวทางนี้มีเป้าหมายหลักในการจัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่ง เพื่ออำนวยความสะดวกสินค้าบางส่วนจากเส้นทางการขนส่งที่มีอยู่ปัจจุบัน คือ มะละกา ชุนดา ลอมบอก ให้มาผ่านในปริมาณที่มากเพียงพอคุ้มค่ากับการลงทุน และจากการพัฒนากิจกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการขนส่ง รวมทั้งการนำวัตถุดิบเข้ามาแปรรูปเพื่อส่งออกก็จะส่งผลให้มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคต่อไปในที่สุด แต่อย่างไรก็ตาม การลงทุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งแต่เพียงอย่างเดียว จะไม่สามารถบรรลุเป้าหมายสะพานเศรษฐกิจได้ หากไม่มีการพัฒนาภูมิภาคควบคู่ไปด้วย ดังนั้นจึงต้องมีแนวทางการพัฒนาภูมิภาคเพิ่มขึ้นด้วย

- แนวทางที่ 2 การพัฒนาภูมิภาคเป็นตัวนำการริเริ่มพัฒนาฐานอุตสาหกรรมในระดับภูมิภาคและพัฒนาการขนส่งทางบก เชื่อมโยงแหล่งผลิตเพื่อกระตุ้นให้เกิดการขยายตัวด้านการขนส่งสินค้า ในพื้นที่โครงการและบริเวณใกล้เคียง ในปริมาณที่คุ้มกับการลงทุนสำหรับการพัฒนาสะพานเศรษฐกิจ ซึ่งการเชื่อมโยงด้านการขนส่งจะส่งผลให้มีการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาคมากขึ้น แนวทางที่ใช้การพัฒนาภูมิภาคเป็นตัวนำนี้ เป็นการพัฒนาโดยเน้นปัจจัยภายในประเทศ มากกว่าพึ่งพาปัจจัยภายนอก โดยจะประสานการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท้องถิ่นและกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีอยู่แล้ว เข้ากับศักยภาพของพื้นที่ เพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจ โดยมีแนวทางดังนี้

1) พัฒนาฐานการผลิตที่เชื่อมโยงกับทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น และตลาดในประเทศ ก่อนโดยรัฐเร่งลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสนับสนุนให้เพียงพอ และส่งเสริมให้มีการเพิ่มผลผลิตสินค้าเกษตร ซึ่งจะทำให้เกิดความต้องการในการขนส่งมากขึ้น และเกิดอุตสาหกรรมแปรรูปตามมา ตลอดจนส่งเสริมให้การผลิตสินค้าเกษตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้มีแรงงานเหลือสำหรับอุตสาหกรรม ในส่วนของฐานการผลิตด้านอุตสาหกรรม ธุรกิจ และบริการ มีฐานตั้งอยู่แล้ว ได้แก่ อุตสาหกรรมแปรรูปเกษตร เช่น ยางพารา น้ำมันปาล์ม อุตสาหกรรมแปรรูปเส้นแร่ ได้แก่ ดีบุก ยิบซั่ม และอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เป็นต้น

2) ริเริ่มพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่ที่มีศักยภาพด้วยการก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ทั้งนี้เริ่มจากอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีต่ำเป็นลำดับแรก เพื่อที่จะสามารถใช้แรงงานท้องถิ่นไว้ฝีมือที่มีอยู่จำนวนมากในปัจจุบัน และส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมหนักเพื่อสร้างปริมาณการขนส่งสินค้าให้มากเพียงพอต่อการลงทุนก่อสร้างท่าเรือ

3) แนวทางเลือกอุตสาหกรรมตัวนำการพัฒนา ได้แก่ อุตสาหกรรมกลั่นน้ำมัน อุตสาหกรรมปิโตรเคมีขั้นต่อเนื่อง และระบบท่อส่งน้ำมันมีศักยภาพสูงที่จะพัฒนาขึ้น เนื่องจากการขนส่งน้ำมันดิบทางท่อส่งน้ำมันขนาดใหญ่ผ่านสะพานเศรษฐกิจ ทำการกลั่นในประเทศไทยและส่งไปจำหน่ายยังตลาดในตะวันออกไกลได้แก่ จีน ญี่ปุ่น เกาหลี ฯลฯ มีความเป็นไปได้ในเชิงธุรกิจสูง

จากภายใต้แนวทางที่ใช้การพัฒนากุมิภาคเป็นตัวนำดังกล่าว จะมีองค์ประกอบพื้นฐานดังต่อไปนี้

- 1) การมีท่าเรือน้ำลึกอยู่ทั้งสองฝั่งทะเลและเชื่อมโยงด้วยระบบขนส่งทางบกและมีสายการเดินเรือประจำให้บริการ
- 2) อุตสาหกรรมจะเป็นตัวนำก่อให้เกิดการนำเข้าและส่งออก ซึ่งจะเป็นส่วนสนับสนุนให้มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งขึ้น
- 3) การศึกษาและการฝึกอบรมแรงงานให้เป็นแรงงานที่มีฝีมือ เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ

จากนโยบายหลักและแนวทางการดำเนินงานของโครงการฯ ดังที่กล่าวมา ก็พอที่จะทำให้มองเห็นแนวโน้มของการเปลี่ยนทางเศรษฐกิจและสังคมในภาคใต้ โดยเฉพาะในพื้นที่โครงการ 5 จังหวัด คือ สุราษฎร์ธานี พังงา กระบี่ ภูเก็ต และนครศรีธรรมราช แต่อย่างไรก็ตามถ้าหากโครงการนี้สำเร็จตามแนวทางการดำเนินงาน ผลของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นก็ย่อมมีผลต่อการพัฒนาตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ระดับภาค และระดับประเทศ ดังจะได้กล่าวในหัวข้อต่อ ๆ ไป

3.2 การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่จะเกิดขึ้น

จากแนวทางการดำเนินงานพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ดังกล่าว เมื่อแนวทางการดำเนินงานนี้สำเร็จตามแผน จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภาค และระดับประเทศ ดังต่อไปนี้

3.2.1 ในระดับท้องถิ่น พื้นที่ที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมมากที่สุดในระดับนี้ คือ ตำบลท้องเนียน อำเภอขนอม ทั้งนี้เพราะปลายสุดของสะพานเศรษฐกิจจะมาถึงที่ตำบลนี้ ทางด้านฝั่งอ่าวไทย ดังนั้นตามแผนงานของโครงการนี้ จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมขึ้นในพื้นที่ดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้, 2540)

(1) การก่อสร้างท่าเรือน้ำลึก เนื่องจากชายฝั่งทะเลของตำบลท้องเนียน มีร่องน้ำที่ลึก ซึ่งท่าเรือน้ำลึกจะก่อสร้างเป็นท่าเทียบเรือขนาด 2 x 300 เมตร สำหรับสินค้าทั่วไป เพื่อรองรับเรือขนาด 12,000 DWT ในระยะแรก และเรือขนาด 45,000 DWT ในระยะหลัง นอกจากนี้มีท่าเทียบเรือสินค้าเหลว ท่าเทียบเรือน้ำมันที่มีจุดขนถ่ายน้ำมัน และสถานีสูบน้ำมันติดตั้งอยู่บนแท่นกลางทะเล เป็นต้น

(2) อุตสาหกรรมน้ำมันและปิโตรเคมี สำหรับพื้นที่ตำบลทองเนียน นับได้ว่ามีพื้นที่หลังทำที่ว่างเปล่าอยู่มากสามารถใช้เป็นที่ตั้งอุตสาหกรรมได้ สำหรับอุตสาหกรรมในกลุ่มนี้ ใช้เนื้อที่ประมาณ 12,500 ไร่ มีกิจกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- โรงกลั่นน้ำมันขนาด 150,000 บาร์เรลต่อวัน โรงงานเคมีที่ใช้แก๊สหรือก๊าซเป็นวัตถุดิบ
- ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ อาทิ ระบบบำบัดและกำจัดของเสีย ระบบประปา ขนาด 32,000 ลบ.ม.ต่อวัน จากคลองท่าทอง

(3) ชุมชนเมืองใหม่ ใช้เนื้อที่ประมาณ 845 ไร่ สำหรับประชากร 5,500 คน ประกอบด้วย โรงเรียน อาคารพาณิชย์และสวนสาธารณะ และนิคมอุตสาหกรรมติดกับชุมชน พื้นที่ 250 ไร่

3.2.2 ในระดับภาค ในที่นี้จะกล่าวถึงภาคใต้ตอนบนซึ่งเป็นพื้นที่ที่อยู่ในโครงการตามแผนงานของโครงการฯ พบว่า ถ้าโครงการนี้สำเร็จจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ในพื้นที่แยกตามจังหวัดต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้, 2540)

1) กระบี่ เป็นพื้นที่อยู่ปลายสุดของสะพานเศรษฐกิจทางด้านฝั่งอันดามัน เมื่อโครงการนี้สำเร็จตามแผนงานจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังต่อไปนี้

1.1 เป็นที่ตั้งของท่าเรือน้ำลึกฝั่งอันดามัน เป็นท่าเทียบเรือ 2 x 300 เมตร สำหรับสินค้าทั่วไป

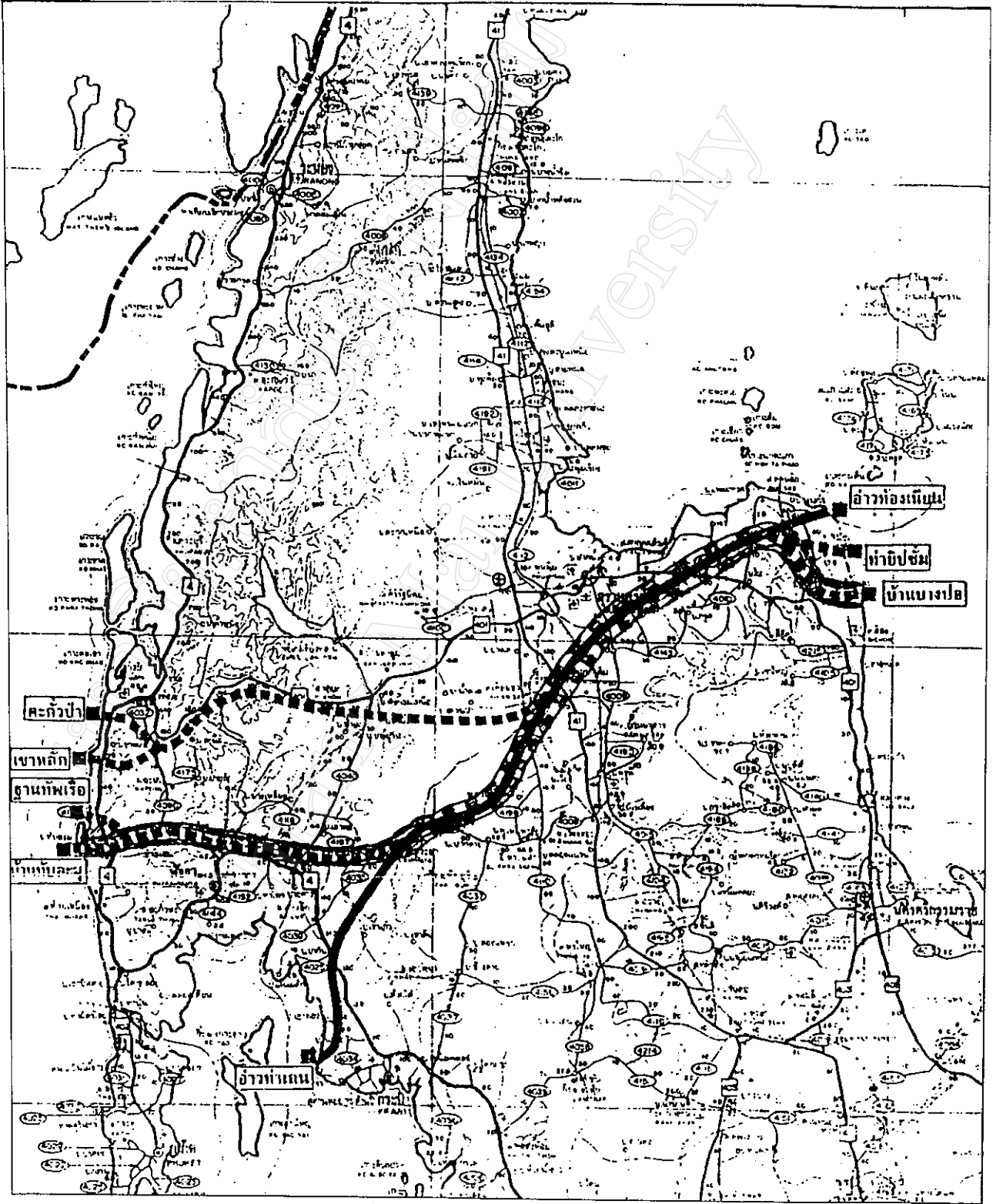
1.2 ชุมชนเมืองใหม่ ใช้พื้นที่ 4,125 ไร่ สำหรับประชากร 18,000 คน ประกอบด้วย พื้นที่เพื่อการพาณิชย์ และการพักผ่อน โรงเรียนนานาชาติและโรงเรียนอื่น ๆ สถานที่ราชการและสำนักงานโครงการ

1.3 นิคมอุตสาหกรรม ติดกับท่าเรือ ใช้พื้นที่ประมาณ 90 ไร่ ประกอบด้วยเขตเศรษฐกิจเพื่อการส่งออก ระบบประปาจากคลองกระบี่ใหญ่ ระบบไฟฟ้า ขนาด 80 เมกกะวัตต์ และโทรศัพท์ 1,450 คู่สาย ระบบบำบัดและกำจัดของเสียรวมทั้งนิคมอุตสาหกรรม

1.4 ในเมืองกระบี่ ระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ อาทิ ระบบระบายน้ำ/น้ำเสีย และถนน จะได้รับการพัฒนาปรับปรุง นอกจากนั้นพัฒนาที่อยู่อาศัย ศูนย์ธุรกิจ และพื้นที่การพักผ่อน และเพิ่มบริการโทรศัพท์

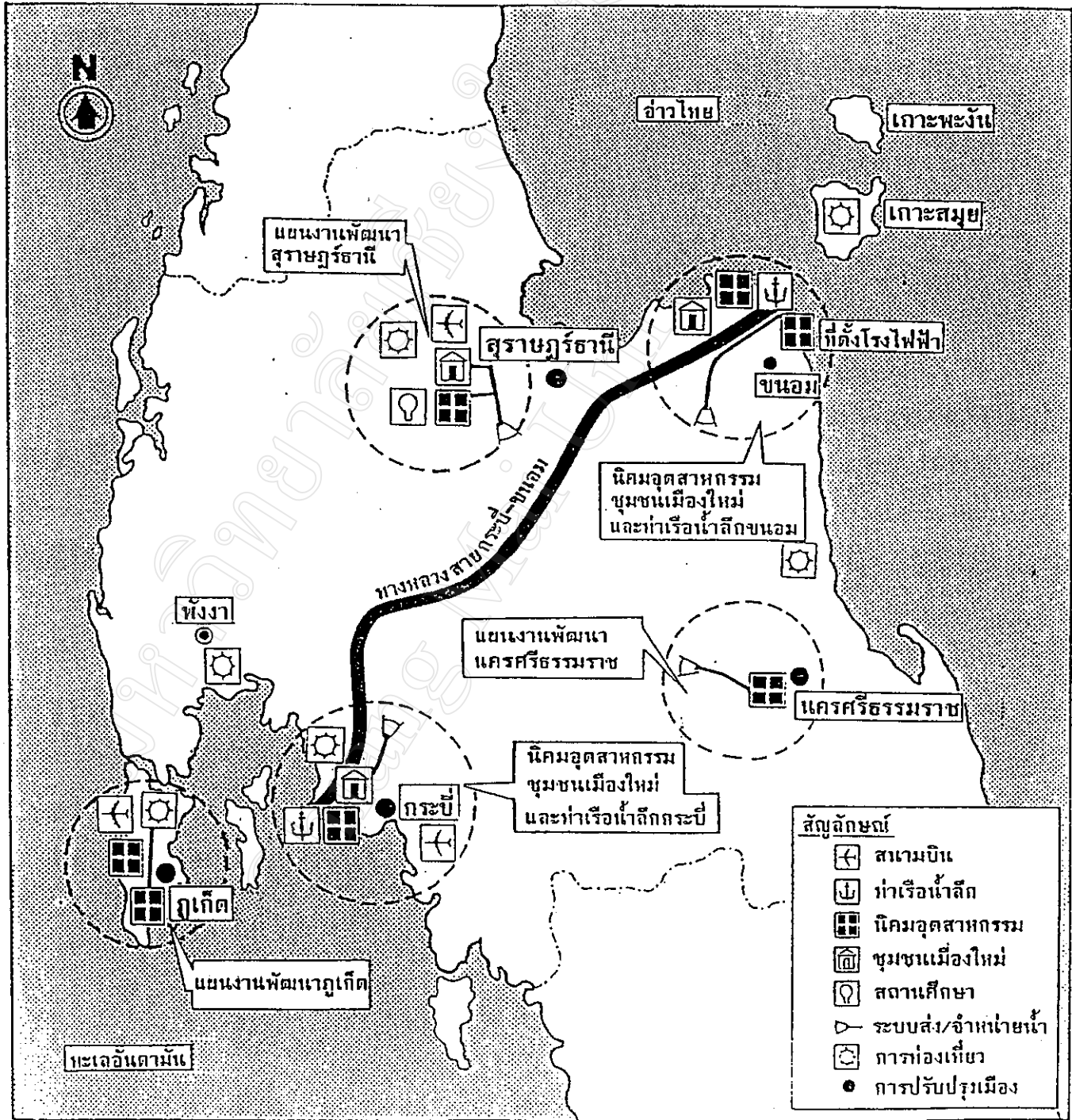
- (2) สุราษฎร์ธานี ตามแผนงานของโครงการจะก่อให้เกิดสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้
- 2.1 นิคมอุตสาหกรรม/ชุมชนติดกับสนามบิน นิคมอุตสาหกรรมใช้พื้นที่ประมาณ 1,690 ไร่ และชุมชนใช้พื้นที่ประมาณ 2,220 ไร่ สำหรับผู้อยู่อาศัย 10,500 คน พร้อมระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ
 - 2.2 เมืองสุราษฎร์ธานีจะได้รับการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ เป็นต้น
 - 2.3 ปรับปรุงสนามบิน รวมทั้งปรับปรุงโครงข่ายถนนเชื่อมโยงกับ กทม. และจังหวัดใกล้เคียง
- (3) นครศรีธรรมราช เนื่องจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่ไปอยู่ในพื้นที่อำเภอขนอม ดังนั้นในเขตเมืองจะมีการเปลี่ยนแปลงดังนี้
- 3.1 นิคมอุตสาหกรรมในเขตเมือง ใช้พื้นที่ประมาณ 690 ไร่ พร้อมระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ
 - 3.2 ปรับปรุงเมืองนครศรีธรรมราช ด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการและการบริการ
- (4) ภูเก็ต จากแผนงานของโครงการภูเก็ตจะมีกิจกรรมด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้
- 4.1 ศูนย์การวิจัยและพัฒนา มีสถาบันเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมปรับปรุงสถาบันที่มีอยู่ในปัจจุบันให้ได้มาตรฐานสากล
 - 4.2 นิคมอุตสาหกรรมติดกับสนามบิน ใช้พื้นที่ประมาณ 844 ไร่ เป็นอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสูง และเกี่ยวข้องกับการขนส่งทางอากาศ
 - 4.3 การท่องเที่ยว พัฒนาท่าอัตรไซและบางเทาเป็นศูนย์การท่องเที่ยวนานาชาติ
- (5) พังงา จากแผนงานของโครงการ พังงาจะมีกิจกรรมต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ดังต่อไปนี้
- 5.1 ปรับปรุงเมืองพังงา ด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และการบริการ
 - 5.2 พัฒนาที่อยู่อาศัย ศูนย์ธุรกิจ และพื้นที่ที่เป็นแหล่งการท่องเที่ยว พร้อมทั้งเพิ่มบริการโทรศัพท์

รูปที่ 3.2 แผนที่แสดงที่ตั้งท่าเรือน้ำลึกในพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้, 2538

รูปที่ 3.3 แผนที่แสดงแผนงานการพัฒนาของโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้, 2540

3.2.3 ในระดับประเทศ จากนโยบายหลักและแผนงานของโครงการเมื่อโครงการนี้สำเร็จ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่จะเกิดขึ้นในภาพรวมระดับประเทศน่าจะมีดังต่อไปนี้

1) ก่อให้เกิดการจ้างงาน เมื่อโครงการสำเร็จ พื้นที่ในโครงการจะเป็นพื้นที่ที่มีความต้องการแรงงานสูงอีกแห่งหนึ่ง นอกเหนือจากพื้นที่ที่อยู่ในโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก พื้นที่ในโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ จะกลายเป็นพื้นที่จ้างงานแห่งใหม่ของประเทศ ถ้าดูตามแผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ รัฐบาลคาดว่าจะก่อให้เกิดการจ้างงานโดยตรงสำหรับประชากร 230,000 คน ในระยะ 10 ปี แต่อย่างไรก็ตามการจ้างงานน่าจะเกิดขึ้นทั้งทางตรงและทางอ้อม อันเนื่องมาจากกิจกรรมต่อเนื่องจากด้านพาณิชย์และบริการอื่น ๆ ที่จะติดตามมา ถือเป็นความช่วยเหลือลดปัญหาคนว่างงาน และปัญหาการอพยพของแรงงานต่างจังหวัดที่เข้าสู่กรุงเทพฯและปริมณฑล

2) ก่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการขนส่งสินค้า จะเห็นได้ว่าประเทศไทยจัดเป็นประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่ แต่มีท่าเรือน้ำลึก 5 แห่ง และอยู่ในอ่าวไทยทั้งสิ้น ทำให้การขนส่งสินค้าและบริการต่าง ๆ ของไทย และประเทศเพื่อนบ้านไม่ได้รับความสะดวกเท่าที่ควร แต่ถ้าไทยมีท่าเรือน้ำลึกด้านฝั่งทะเลอันดามัน เพื่อนำสินค้าและบริการต่าง ๆ ที่ต้องส่งออกไปยังตลาดยุโรปและ 24 ประเทศ รอบมหาสมุทรอินเดีย ได้รับความสะดวกรวดเร็วขึ้น จะเป็นการได้เปรียบในการแข่งขันในตลาดการค้าโลก ซึ่งช่วยลดต้นทุนและประหยัดเวลา

3) เป็นการเพิ่มช่องทางการออกสู่ทะเลของไทย จะเห็นได้ว่าไทยมีทางออกทะเลเพียงด้านเดียวคืออ่าวไทย แต่อ่าวไทยเป็นของประเทศไทยเพียงแต่ชื่อเท่านั้น ในความเป็นจริงมีเจ้าของร่วมกันหลายประเทศ เช่น มาเลเซีย เวียดนาม กัมพูชา และไทย หากทุกประเทศถือเอาเขตฝั่งทะเล 12 ไมล์ ก็จะทำให้ช่องทางที่เป็นของกลางกว้างขนาดเท่ากับคลอง หากเกิดอะไรขึ้นไทยจะลำบากในเมื่อประเทศไทยเป็นประเทศส่งออก หากสินค้าส่งออกไม่ได้ก็จะเกิดปัญหา จึงถือได้ว่าโครงการนี้เป็นการคิดหาช่องทางการออกสู่ทะเลเพิ่มของไทย หากโครงการนี้สำเร็จ จะทำให้ไทยมีทางออกสู่ทะเล 3 ทางด้วยกันคือ จุดแรกเป็นอ่าวไทย จุดที่สองคือทะเลอันดามัน จุดที่ 3 คือ ผ่านภาคอีสานสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงที่มุกดาหาร-สุวรรณเขต ผ่านถนนหมายเลข 9 ไปออกทะเลที่เมืองดานัง ประเทศเวียดนาม

4) ความมั่นคงทางพลังงานของประเทศ เนื่องจากโรงกลั่นน้ำมันขนาดใหญ่ของไทย 5 โรง รวมทั้งคลังน้ำมันต่าง ๆ ล้วนอยู่ในฝั่งอ่าวไทยทั้งสิ้น ทำให้เกิดความไม่มั่นคงหากมีการขัดแย้งกันในอ่าวไทย โรงกลั่นน้ำมันทั้ง 5 โรงจะได้รับความกระทบทันที ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเมื่อโรงกลั่นน้ำมันในสิงคโปร์ และแถบเอเชียปิดโรงงาน เพื่อซ่อมเครื่องจักร ผลที่ได้รับคือ คนไทยต้องบริโภคน้ำมันที่แพงขึ้น ดังนั้น จากกิจกรรมภายใต้แผนงานของโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล

ภาคใต้ กิจกรรมต่อเนื่องส่วนใหญ่จะเป็นด้านปิโตรเคมี ผังชนอมซึ่งมีความเป็นไปได้ในการจัดตั้ง โรงกลั่นขนาด 3 แสนบาร์เรลต่อวัน และใช้วัตถุดิบจากโรงกลั่นมาพัฒนาอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ในแง่ผลประโยชน์ของประเทศ กลุ่มอุตสาหกรรมน้ำมันและปิโตรเคมีในพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ จะทำให้ผลิตภัณฑ์น้ำมันในภูมิภาคมีราคาต่ำลง ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจท้องถิ่น ตลอดจนเป็น ทำเลที่ตั้งอีกแห่งของอุตสาหกรรมน้ำมันและปิโตรเคมี นอกเหนือจากบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก นอกจากนี้ภาคใต้ตอนบนจะกลายเป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมกลั่นน้ำมันขนาดใหญ่ โดยการนำเข้าน้ำมันดิบจากตะวันออกกลางมากลั่น แล้วส่งออกไปยัง เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีความต้องการน้ำมันที่กลั่นแล้วสูง ด้วยเหตุนี้จึงคาดว่าภาคใต้จะเป็นประตูการค้าเชื่อมโยง เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จีน เอเชียใต้ ตะวันออกกลาง และยุโรป ได้เป็นอย่างดี

5) เป็นภูมิยุทธศาสตร์ที่สำคัญของเศรษฐกิจไทย

จากการวิเคราะห์ทิศทางสำหรับเศรษฐกิจไทยในมิติของภูมิศาสตร์ หรือแหล่งที่ตั้ง (Location) ของ ตีรณ พงศ์มพัฒน์ (2536) แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาสะพานเศรษฐกิจ ระหว่างกระบี่-ชนอม มีความสำคัญในทางยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจไทยเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการสร้างความได้เปรียบด้านการขนส่งทางทะเลโดยอาศัย การประหยัดระยะทาง และส่งผลให้เศรษฐกิจไทยเป็นแหล่งที่ตั้งที่สามารถเชื่อมความเจริญระหว่างสองฝั่งมหาสมุทรได้ และทิศทางการขยายตัวของเศรษฐกิจของไทยในอนาคตมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นบริเวณเอเชียใต้ โดยเฉพาะด้านทิศตะวันออกและใต้ของชมพูทวีป ที่มีอัตราการขยายตัวในเกณฑ์ที่ค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานของประเทศกำลังพัฒนาทั่ว ๆ ไป และอาจจะกลายเป็นแหล่งความเจริญพอสมควรในระยะยาว ดังนั้น สภาพเศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นอื่น ๆ เปรียบเสมือนยุทธศาสตร์ที่สำคัญใน ทางด้านเศรษฐกิจของไทย

จากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่จะเกิดขึ้น ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภาค และระดับประเทศ อันเนื่องมาจากโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้นั้น จะเห็นได้ว่าถ้ามองในระดับท้องถิ่นถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงในลักษณะก้าวกระโดด หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงสุดขีดก็ได้ นั่นก็คือจากสังคมเกษตรที่มีความเป็นอยู่เรียบง่ายไปสู่สังคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสังคมในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านการผลิต ความสัมพันธ์ของกลุ่มคน และด้านสถาบันต่าง ๆ เป็นต้น แต่ถ้ามองในระดับภาค ก็จะได้เห็นว่า เป็นการกระจายความเจริญทางด้านอุตสาหกรรมมาสู่ภาคใต้ ซึ่งเป็นภาคที่ถูกมองข้ามมาตลอด ทั้ง ๆ ที่มีทรัพยากรที่พร้อมจะได้รับการพัฒนา ดังนั้นจึงคิดว่าทรัพยากรที่สำคัญของภาคใต้โดยเฉพาะทางด้านเกษตร จะได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพในการเพิ่มผลผลิต และผลผลิตที่ได้มีคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็นทาง

ด้านยางพารา ปาล์มน้ำมัน ผลไม้ต่าง ๆ รวมทั้งสัตว์น้ำ เป็นต้น ส่วนในระดับประเทศคิดว่า การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นจากโครงการนี้ จะเป็นหนทางหนึ่งที่จะพลิกฟื้นให้ประเทศไทยกลับมามีบทบาทเป็นผู้นำในกลุ่มอาเซียน ไม่ว่าจะเป็นด้านการค้า การลงทุน และเป็นโครงการที่จะเป็นเครื่องมือในการจูงใจนักลงทุนจากนานาชาติให้เข้ามาลงทุนในไทย

3.3 การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในภาคใต้ช่วงปี 2532-2539

ในช่วงปี 2532-2539 ถือเป็นช่วงเริ่มต้นของโครงการฯ ตั้งนั้นจากแนวนโยบายและแนวทางการดำเนินงานของโครงการฯ ที่ใช้แนวทางการดำเนินงานให้การพัฒนาภูมิภาคเป็นตัวนำได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังต่อไปนี้

โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ เป็นโครงการที่เปิดโอกาสใหม่ให้สามารถใช้ศักยภาพด้านทำเลที่ตั้ง เชิงภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจของภาคใต้ออกสู่นานาชาติ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมโดยส่วนรวมในระดับภาคพบว่าโครงสร้างการผลิตของภาคใต้ได้เริ่มปรับตัวเข้าสู่การผลิตในภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น โดยสัดส่วนการผลิตของอุตสาหกรรมเพิ่มจากร้อยละ 12 ในปี 2531 เป็นร้อยละ 15 ในปี 2534 ในช่วงปี 2532-2534 อัตราการขยายตัวในการผลิตภาคอุตสาหกรรมเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 17.4 ต่อปี ในขณะที่สัดส่วนการผลิตของภาคเกษตรลดลง จากร้อยละ 38 ในปี 2531 เหลือร้อยละ 32 ในปี 2534 จะเห็นได้ว่าการผลิตในภาคอุตสาหกรรมของภาคใต้มีแนวโน้มจะขยายตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีอุตสาหกรรมแปรรูปเกษตรเป็นตัวนำ เช่น ผลิตภัณฑ์ประมง อุตสาหกรรมแปรรูปยางพารา และผักผลไม้กระป๋อง (คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2536)

จะเห็นได้ว่าภาวะเศรษฐกิจของภาคใต้ขยายตัวสูงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การลงทุนในธุรกิจต่าง ๆ ของภาคใต้ขยายตัวด้วยเช่นกัน ซึ่งจะพบได้ว่าตั้งแต่ปี 2533-2535 จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในภาคใต้มีจำนวนเพิ่มขึ้น ดังปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม คนงาน เงินลงทุนในภาคใต้แยกรายจังหวัด ตั้งแต่ปี 2533-2535

จังหวัด	ปี 2533			ปี 2534			ปี 2535		
	จำนวน โรงงาน	เงินลงทุน (ล้านบาท)	คนงาน	จำนวน โรงงาน	เงินลงทุน (ล้านบาท)	คนงาน	จำนวน โรงงาน	เงินลงทุน (ล้านบาท)	คนงาน
ชุมพร	444	606.955	3,805	480	762.737	4,413	572	2,482	8,444
ระนอง	147	342.976	2,163	164	419.753	2,383	195	767	2,931
สุราษฎร์ธานี*	717	1,871.027	10,119	750	2,043.151	10,761	758	4,361	13,750
นครศรีธรรมราช*	1,184	2,504.470	9,183	1,250	2,650.045	9,907	1,402	6,650	11,711
กระบี่*	196	464.240	1,623	213	494.88	1,720	251	1,317	2,453
พังงา*	258	397.649	1,794	299	425.139	2,120	280	490	2,123
ภูเก็ต*	319	1,746.567	3,892	378	2,023.443	4,613	416	2,141	5,405
ตรัง	287	1,297.319	7,592	376	1,656.015	8,850	376	2,117	9,605
พัทลุง	764	128.488	1,799	866	194.892	2,236	888	253	2,555
สตูล	121	404.675	1,559	152	489.636	1,982	175	469	1,857
สงขลา	1,229	5,070.091	28,779	1,290	6,289.673	31,530	1,298	9,109	34,485
ยะลา	271	567.248	3,869	304	902.401	4,947	313	1,267	5,328
ปัตตานี	791	747.950	4,654	796	771.268	4,754	813	1,052	7,463
นราธิวาส	716	439.184	4,600	741	467.645	4,841	667	503	4,264
รวม	7,444	16,633.847	85,431	8,059	19,590.678	94,857	8,404	32,978	113,424

ที่มา : ศูนย์เศรษฐกิจอุตสาหกรรมภาคใต้ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, 2535

* หมายถึง จังหวัดที่อยู่ในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้

นอกจากนี้ยังพบว่าในปี 2536 ภาวะการลงทุนในภาคใต้ยังคงมีเพิ่มขึ้น มีธุรกิจที่ได้รับอนุมัติการส่งเสริมการลงทุนในปี 2536 (เดือนมกราคม-ตุลาคม) มีจำนวน 62 ราย ว่าจ้างคนงานไทย 18,576 คน เทียบกับปี 2535 ที่ได้รับอนุมัติจำนวนเพียง 13 ราย เพิ่มขึ้น 4.7 เท่า และว่าจ้างคนงานไทยเพิ่มขึ้น 16,385 คน (ศูนย์เศรษฐกิจอุตสาหกรรมภาคใต้ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, 2536) ซึ่งโครงการที่ได้รับอนุมัติมีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.2 แสดงประเภทของโครงการที่ได้รับอนุมัติในภาคใต้ มกราคม-ตุลาคม 2536

จังหวัด	ประเภทของโครงการ
สงขลา	ชิ้นส่วนเฟอร์นิเจอร์ อาหารทะเลบรรจุภาชนะฉนิก ยางแท่ง TTR5, TTR5L ห้องเย็น บริการห้องเย็น เครื่องจักรอุตสาหกรรม น้ำยางชั้นและยางเครฟ ถูมมือยาง แถบยางยืด น้ำมันปาล์ม ที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย โรงแรม พืชผักผลไม้บรรจุภาชนะฉนิก
* สุราษฎร์ธานี	สถานพยาบาล น้ำมันปาล์ม ถูมมือยาง น้ำมันเมล็ดยางพารา ไม้ปาร์เก้ไมเสด
* นครศรีธรรมราช	สถานพยาบาล โรงแรม ไม้อัดวีเนียร์และ ไม้วีเนียร์ ยางแท่ง ขวดพลาสติก ถูมพลาสติก และผลิตภัณฑ์พลาสติกฉีด
ตรัง	น้ำยางชั้น อาหารทะเลกึ่งสำเร็จรูป อาหารสำเร็จรูปและกึ่งสำเร็จรูป อาหารทะเลบรรจุภาชนะฉนิก สัตว์น้ำอบแห้ง น้ำยางชั้นและยางเครฟ
ยะลา	โรงแรม น้ำยางชั้นและยางเครฟ ทำเหมืองและแปรรูปหินอ่อน สถานพยาบาล ไม้อัดวีเนียร์จาก ไม้ยางพารา ชิ้นส่วนเฟอร์นิเจอร์จาก ไม้ยางพารา
* กระบี่	น้ำมันปาล์มดิบ ทำเรือขนถ่ายสินค้าสำหรับเรือเดินทะเล
* ภูเก็ต	เดินเรือน้ำเที่ยว สถานพยาบาล
* พังงา	น้ำมันปาล์มดิบ
พัทลุง	น้ำยางชั้นและยางเครฟ
ระนอง	ผลิตภัณฑ์แร่ธรรมชาติ
ชุมพร	น้ำมันปาล์ม

ที่มา : ศูนย์เศรษฐกิจอุตสาหกรรมภาคใต้ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, 2536

* หมายถึงจังหวัดที่อยู่ในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้

ส่วนการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับท้องถิ่น ในพื้นที่ตำบลท้องเนียนนั้น พบว่าการดำเนินงานของโครงการในระดับท้องถิ่น ส่วนใหญ่ เป็นการเข้าไปสำรวจพื้นที่ที่จะก่อตั้งกิจการต่าง ๆ และการเข้าไปวางแผนเส้นทางที่จะสร้างถนนของเจ้าหน้าที่ โครงการที่สร้างเสร็จเรียบร้อยมีเพียงโครงการเดียว คือ โรงแยกก๊าซของ ปตท. ซึ่งตั้งอยู่ในหมู่ที่ 1 ตำบลท้องเนียน สร้างเสร็จและเปิดดำเนินการเมื่อปี 2538 ซึ่งเป็นโรงงานแห่งแรกในเอเชียอาคเนย์ที่ได้ ISO 14001 เป็นโรงงานที่จัดการดูแลกระบวนการผลิตทั้งหมดตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสภาวะแวดล้อม นับเป็นความสำเร็จของประเทศไทยที่มีโรงงานได้มาตรฐานดังกล่าว ส่วนการเปลี่ยนแปลงด้านอื่น ๆ ในระดับท้องถิ่นที่พอจะเห็น ได้ชัดมีดังต่อไปนี้

1) การเปลี่ยนมือผู้ถือครองที่ดิน เมื่อมีนโยบายออกมาว่าโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้จะใช้พื้นที่ในอำเภอขนอมเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมด้านอ่าวไทย ปรากฏว่าที่ดินส่วนใหญ่ในอำเภอขนอม โดยเฉพาะในตำบลท้องเนียน ตกไปอยู่ในมือของนายทุน บริษัทเอกชน และกองทัพเรือ ซึ่งได้เวนคืนในปี 2532 เป็นช่วงเริ่มต้นของโครงการฯ ประมาณ 1.7 หมื่นไร่ ราคาไร่ละ 3,000-4,000 บาท (องค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลท้องเนียน, 2537)

2) การเปลี่ยนแปลงของราคาที่ดิน โดยเฉพาะพื้นที่เป้าหมาย คือตำบลท้องเนียน อำเภอขนอม ราคาที่ดินสูงขึ้นมากจากราคาไร่ละ 3,000-4,000 บาท กลายเป็น 1-2 ล้านบาท ในช่วงปี 2532-2538 แต่หลังจากปี 2538 เป็นต้นมา ราคาที่ดินอยู่ในลักษณะคงที่ และลดลงบ้างเล็กน้อย เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงผู้นำรัฐบาลส่งผลให้เกิดความไม่แน่นอนของนโยบายจากรัฐ (องค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลท้องเนียน, 2537)

3) การก่อตั้งสถาบันศึกษา ในปี 2536 ตำบลท้องเนียนมีโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีระดับการศึกษาถึงชั้นปีที่ 6 เป็นครั้งแรก คือโรงเรียนมัธยมท้องเนียนคณาภิบาล ซึ่งตั้งอยู่บ้านท่าจันทร์ หมู่ที่ 4 ต่อมาในปี 2538 ได้มีการดำเนินการก่อตั้งสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตศรีวิชัย ชั้นในพื้นที่หมู่ที่ 4 เช่นกัน

สำหรับการศึกษาและการฝึกอบรมแรงงาน ให้เป็นแรงงานมีฝีมือ ถือเป็นปัจจัยสำคัญ ดังนั้นในพื้นที่ของโครงการเองก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุง สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ตามแผนงานด้านการศึกษาของโครงการ ดังต่อไปนี้

- โครงการก่อสร้างอาคารเรียน อาคารประกอบ สิ่งก่อสร้างและอุปกรณ์ สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี สถาบันราชภัฏภูเก็ต และสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช
- โครงการก่อสร้างอาคารเรียนและอาคารประกอบ ที่วิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต วิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี วิทยาลัยการอาชีพไชยา
- โครงการจัดตั้งวิทยาลัยใหม่ได้แก่ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมต่อเรือ นครศรีธรรมราช วิทยาลัยเทคนิคทุ่งสง

นอกจากนี้ในการเตรียมทรัพยากรบุคคล รัฐบาลยังได้มีแผนงานทางการศึกษาและฝึกอบรมเพื่อพัฒนาแรงงานให้มีความชำนาญ เพื่อรองรับอุตสาหกรรม โดยการพัฒนาศาสนสถานฝึกอบรมและหลักสูตรร่วมกับสถาบันต่างประเทศ และกลุ่มผู้มีศักยภาพในการลงทุน รวมทั้งมีแผนงานที่จะก่อตั้งสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรม และสถาบันวิจัยและพัฒนา ร่วมกับมหาวิทยาลัยและนักอุตสาหกรรมทั้งในประเทศและต่างประเทศ

4) การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ในสภาพปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในพื้นที่ตำบลท้องเนียนมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัด นั่นก็คือ มีพื้นที่ทำการเกษตรลดลง โดยเฉพาะพื้นที่ทำนาในหมู่ที่ 2, 3, 4, 7 พบว่าถูกเปลี่ยนมือไปเป็นจำนวนมาก (องค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลท้องเนียน, 2537) นับตั้งแต่ปี 2535 เป็นต้นมา ประชาชนในท้องที่ตำบลท้องเนียนเลิกประกอบอาชีพทำนา ส่งผลให้พื้นที่นาถูกขายให้กับนายทุนที่เข้ามาซื้อเพื่อทำนาเลี้ยงกุ้งบางส่วนขายให้กับกองทัพเรือ และบางส่วนก็ตกไปอยู่ในมือของนายทุน และบริษัทเอกชน นอกจากนี้พื้นที่สวนมะพร้าวก็มีการเปลี่ยนแปลงไปมากเช่นกัน ก่อนปี 2532 พื้นที่สวนมะพร้าวในตำบลท้องเนียนมีประมาณ 2,910 ไร่ แต่ปรากฏว่าในปี 2539 พื้นที่สวนมะพร้าวมีประมาณ 1,806 ไร่ (สำนักงานเกษตรอำเภอขนอม, 2539) เนื่องจากลักษณะพื้นที่สวนมะพร้าวเป็นที่ดอน จึงพบว่าถูกเปลี่ยนไปเป็นพื้นที่ก่อสร้างบ้านจัดสรรเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะในพื้นที่หมู่ที่ 1 เป็นต้น

3.4 ความแตกต่างทางเศรษฐกิจและสังคมของประชากรกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ตำบลท้องเนียน

ตั้งแต่เริ่มมีข่าวสารออกมว่า ถนนที่ตัดจากกระบี่มายังอำเภอขนอมจะมาถึงที่สุดในพื้นที่ตำบลท้องเนียน และเมื่อแผนพัฒนาฉบับที่ 7 กำหนดไว้ชัดเจนยิ่งขึ้น นั่นคือ ให้พื้นที่อำเภอขนอม โดยเฉพาะตำบลท้องเนียน เป็นพื้นที่ที่เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมทางด้านฝั่งอ่าวไทย ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมขึ้นในท้องที่ตำบลท้องเนียน ดังกล่าวมาแล้วในหัวข้อ 3.3 ดังนั้น เพื่อต้องการจะทราบว่าการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ ส่งผลต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในตำบลท้องเนียนในลักษณะใดบ้าง ในการวิจัยครั้งนี้จึงได้พิจารณาความแตกต่างทางเศรษฐกิจและสังคม ก่อนมีโครงการฯ กับหลังมีโครงการฯ ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1) รายได้ ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต และเป็นปัจจัยตัวหนึ่งที่จะบ่งบอกถึงความเป็นอยู่ที่ดีของประชากร โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ เป็นโครงการหนึ่ง ที่หวังจะยกระดับความเป็นอยู่ของประชากร เป็นการกระจายความเจริญออกสู่ภูมิภาค โดยหวังที่จะให้ประชากรมีงานทำและมีรายได้ที่ดีขึ้น ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับรายได้ของประชากร ก่อนมีโครงการฯ กับ หลังมีโครงการฯ ผลปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.3 ประชากรกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ก่อนและหลังมีโครงการฯ

รายได้	ก่อนมีโครงการฯ		หลังมีโครงการฯ	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
10,000 ลงมา	11	11.0	9	9.0
10,001-55,000	46	46.0	29	29.0
55,001-100,000	28	28.0	24	24.0
100,001-150,000	10	10.0	16	16.0
150,001-200,000	3	3.0	8	8.0
200,001 ขึ้นไป	2	2.0	14	14.0
รวม	100	100.0	100	100.0

ระดับความเชื่อมั่น .05 $df = 5$ ค่า X^2 ในตาราง = 11.07

ค่า X^2 จากการคำนวณ = 17.02

ตารางที่ 3.3 เมื่อเปรียบเทียบค่า X^2 ที่ได้จากการคำนวณมีค่ามากกว่าค่าในตาราง แสดงว่า จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่มรายได้ก่อนและหลังมีโครงการฯ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .05 และถ้าดูจากตารางพบว่าประชากรที่มีรายได้ 100,000 บาทลงมา ก่อนมีโครงการมีร้อยละ 85 หลังมีโครงการมีร้อยละ 62 ส่วนประชากรที่มีรายได้มากกว่า 100,000 บาทขึ้นไป ก่อนมีโครงการ มีร้อยละ 15 หลังมีโครงการมีร้อยละ 38 ดังนั้น สรุปได้ว่าความแตกต่างที่เกิดขึ้นเป็นไปในลักษณะหลังมีโครงการ ประชากรในกลุ่มรายได้มากกว่า 100,000 บาทขึ้นไป มีจำนวนมากกว่าก่อนมีโครงการ

เมื่อนำจำนวนรายได้ของประชากรกลุ่มตัวอย่างมาเฉลี่ย พบว่า ก่อนมีโครงการ ประชากรกลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 58,450 บาทต่อปี เมื่อเริ่มมีโครงการรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็นครัวเรือนละ 90,475 บาทต่อปี จึงพอที่จะชี้ให้เห็นว่าแนวโน้มประชากรน่าจะมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นกว่าเดิม

2) ขนาดการถือครองที่ดิน เป็นปัจจัยที่สำคัญ โดยเฉพาะกับประชาชนที่อยู่ในชนบท เพราะการมีที่ดินเป็นของตนเองถือว่าเป็นแหล่งที่มาของอาหารและรายได้ให้กับครอบครัว เมื่อโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้จะ ไปลงในพื้นที่ ย่อมส่งผลต่อการถือครองที่ดินของประชาชนในพื้นที่ จากการสัมภาษณ์ประชาชนในพื้นที่ โดยการสุ่มตัวอย่าง 100 ครัวเรือน มีการเปลี่ยนแปลงขนาดการถือครองที่ดินดังปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.4 ประชากรกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดการถือครองที่ดินก่อนและหลังมีโครงการฯ

รายได้	ก่อนมีโครงการฯ		หลังมีโครงการฯ	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
10 ไร่ลงมา	25	25.0	32	32.0
11-20	20	20.0	13	13.0
21-30	18	18.0	22	22.0
31-40	14	14.0	11	11.0
41-50	8	8.0	11	11.0
51 ไร่ขึ้นไป	15	15.0	11	11.0
รวม	100	100.0	100	100.0

ระดับความเชื่อมั่น .05 $df = 6$ ค่า X^2 ในตาราง = 12.59
 ค่า X^2 จากการคำนวณ = 9.20

ตารางที่ 3.3 เมื่อเปรียบเทียบค่า X^2 ที่ได้จากการคำนวณมีค่าน้อยกว่าค่าในตารางสรุปได้ว่า จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่มตามขนาดการถือครองที่ดินก่อนและหลังมีโครงการฯ ไม่แตกต่างกัน นั่นก็คือขนาดการถือครองที่ดินของประชากรกลุ่มตัวอย่างยัง ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

แต่อย่างไรก็ตาม จากตารางยังพบว่าหลังมีโครงการฯ ประชากรกลุ่มตัวอย่าง 4 รายด้วยกัน ไม่มีที่ดินถือครอง จากข้อมูลที่ อบต. ท้องเนียน ได้กล่าวถึงพื้นที่การเกษตรในตำบล

ท้องเนียนลดลง และการถือครองที่ดินมีการเปลี่ยนมือไปมาก แต่จากการสัมภาษณ์พบว่าประชากรมีที่ดินทำกินและที่ดินถือครองอยู่ในพื้นที่อื่นด้วยเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และมีบางส่วนของชายที่ดินแล้วโยกย้ายไปอยู่ที่อื่น ด้วยเหตุดังกล่าวจึงส่งผลให้ขนาดการถือครองที่ดินก่อนและหลังมีโครงการฯ ไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับความเชื่อมั่น .05

3) อาชีพ เป็นกิจกรรมที่กระทำเพื่อการดำรงชีวิต เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงการดำรงชีพเพื่อการอยู่รอดและอยู่ดีกินดี โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ เป็นโครงการหนึ่งที่มีต้องการให้ประชาชนมีงานทำ แต่เนื่องจากในช่วงที่ศึกษา เป็นช่วงเริ่มต้นโครงการ ดังนั้นลักษณะการเปลี่ยนแปลงอาชีพของประชากรกลุ่มตัวอย่างจะเปลี่ยนแปลงอยู่ในภาคการเกษตร และค้าขายขนาดเล็ก เป็นส่วนใหญ่ ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.5 ประชากรกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มอาชีพก่อนและหลังมีโครงการฯ

รายได้	ก่อนมีโครงการฯ		หลังมีโครงการฯ	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
การค้าขาย	10	10.0	30	30.0
สวนยางพารา	39	39.0	50	50.0
การเลี้ยงกุ้ง	14	14.0	25	25.0
สวนกาแฟ	37	37.0	36	36.0
สวนมะพร้าว	26	26.0	20	20.0
ทำนา	23	23.0	-	-
อื่น ๆ	16	16.0	33	33.0
รวม	165	100.0	194	100.0

ระดับความเชื่อมั่น .05 $df = 6$ ค่า X^2 ในตาราง = 12.57

ค่า X^2 จากการคำนวณ = 42.07

จากตารางที่ 3.5 เมื่อเปรียบเทียบกับค่า X^2 ที่ได้จากการคำนวณ มีค่ามากกว่าค่าในตาราง แสดงว่าจำนวนประชากรในแต่ละกลุ่มอาชีพ ก่อนและหลังมีโครงการฯ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ .05 จากตารางอาชีพที่มีอัตราการเพิ่มสูงที่สุดคือการค้าขาย รองลงมาคืออาชีพอื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการทำสวนผลไม้แบบผสม เช่น เงาะ ทุเรียน มังคุด ลองกอง ส่วนการเลี้ยงกุ้งและการทำสวนยางพารา ก็มีอัตราเพิ่มขึ้นเช่นกัน สำหรับการทำสวนยางพาราเป็นอาชีพที่นิยมทำกันมากที่สุด ทั้งก่อนและหลังมีโครงการฯ ส่วนอาชีพที่มีแนวโน้มลดลงคือการทำสวนมะพร้าว และสวนกาแฟ อาชีพที่ถูกเลิกไปคืออาชีพทำนา

4) สภาพเส้นทางคมนาคม

สภาพเส้นทางคมนาคมถือเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมที่สำคัญ การพัฒนาหมู่บ้านจากเดิมที่เคยมีสภาพความเป็นอยู่ง่าย ๆ และมีเศรษฐกิจแบบยังชีพให้กลายเป็นหมู่บ้านที่ทำการผลิตเพื่อการค้า ซึ่งต้องเข้าไปผูกพันกับราคาสินค้าของตลาดโลกมากขึ้น รัฐบาลจะต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะการสร้างถนนเชื่อมหมู่บ้านต่าง ๆ และหมู่บ้านกับเมือง สำหรับในพื้นที่ศึกษา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ถูกกำหนดให้เป็นศูนย์กลางทางอุตสาหกรรมฝั่งอ่าวไทย พบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่าง 100 คน มีการใช้เส้นทางคมนาคมในสภาพดังปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.6 ประชากรกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสภาพเส้นทางคมนาคมก่อนและหลังมีโครงการฯ

สภาพเส้นทางคมนาคม	ก่อนมีโครงการฯ		หลังมีโครงการฯ	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ถนนลูกรัง ชรุขระและแคบ	90	90.0	49	49.0
ถนนเริ่มลาดยาง	10	10.0	29	29.0
ถนนลาดยาง	-	-	22	22.0
รวม	100	100.0	100	100.0

ระดับความเชื่อมั่น .05 $df = 6$ ค่า X^2 ในตาราง = 5.99

ค่า X^2 จากการคำนวณ = 43.35

จากตาราง 3.6 ค่า X^2 ที่ได้จากการคำนวณมากกว่าค่าในตาราง สรุปได้ว่าจำนวนประชากรในแต่ละกลุ่มตามสภาพเส้นทางคมนาคมที่ใช้ ช่วงก่อนและหลังมีโครงการฯ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ .05 จากค่าในตารางจะเห็นได้ว่า จากประชากร 100 คน หลังมีโครงการฯ ใช้สภาพเส้นทางคมนาคมที่เป็นถนนลาดยาง ร้อยละ 22 และเริ่มลาดยาง ร้อยละ 29 เมื่อเทียบกับก่อนมีโครงการฯ พบว่าประชากรใช้เส้นทางคมนาคมที่สะดวกสบาย มีจำนวนเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามประชากรที่ใช้สภาพเส้นทางที่เป็นถนนลูกรังขรุขระและแคบก็ยังมีประมาณร้อยละ 49 แต่เนื่องจากในช่วงที่ศึกษาเป็นช่วงเริ่มต้นของโครงการ ดังนั้น แนวโน้มประชากรน่าจะมีเส้นทางคมนาคมที่ได้มาตรฐาน ใช้เพิ่มขึ้น

5) สาธารณูปโภค ถือเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน ที่รัฐพึงจะจัดให้แก่ประชาชน สำหรับในพื้นที่ศึกษา ซึ่งเป็นพื้นที่รองรับอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ทางด้านฝั่งอ่าวไทย แต่จากการสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่าง 100 ราย มีความพร้อมทางด้านสาธารณูปโภค คือ มีไฟฟ้า และน้ำประปาใช้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.7 ประชากรกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีไฟฟ้าและน้ำประปาใช้ก่อนและหลังมีโครงการ

สาธารณูปโภค	ก่อนมีโครงการฯ		หลังมีโครงการฯ	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไฟฟ้า	90	90.0	99	99.0
น้ำประปา	8	8.0	25	25.0
รวม	100	100.0	100	100.0

ระดับความเชื่อมั่น .05 $df = 6$ ค่า X^2 ในตาราง = 3.84

ค่า X^2 จากการคำนวณ = 6.23

จากตารางที่ 3.7 จากค่า X^2 ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่าค่าจากตาราง สรุปได้ว่าก่อนและหลังมีโครงการฯ จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีไฟฟ้าและน้ำประปาใช้มีจำนวนแตกต่างกัน จากตารางสัมภาษณ์ประชากร จำนวน 100 คน ก่อนมีโครงการฯ มีไฟฟ้าใช้ร้อยละ 90 แต่หลังมี

โครงการฯ มีไฟฟ้าใช้เกือบทุกครัวเรือนนั้นก็คือมีร้อยละ 99 ส่วนน้ำประปา ก่อนมีโครงการฯ ประชากรที่มีน้ำประปาใช้มีร้อยละ 8 หลังมีโครงการฯ มีเพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 25 ถึงแม้ว่าการใช้น้ำประปาจะมีเพิ่มขึ้นก็จริง แต่ไม่ถึง 50 เปอร์เซ็นต์ แสดงให้เห็นว่าในพื้นที่ตำบลท้องเนียน ประชาชนยังขาดน้ำประปาใช้ ในสภาพความเป็นจริงพบว่าน้ำประปาที่ใช้เป็นประปาหมู่บ้าน มีสมาชิกเข้าร่วมน้อยจนบางครั้งหยุดให้บริการ ทั้งนี้เป็นเพราะชาวบ้านยังนิยมใช้น้ำบ่อเป็นส่วนใหญ่

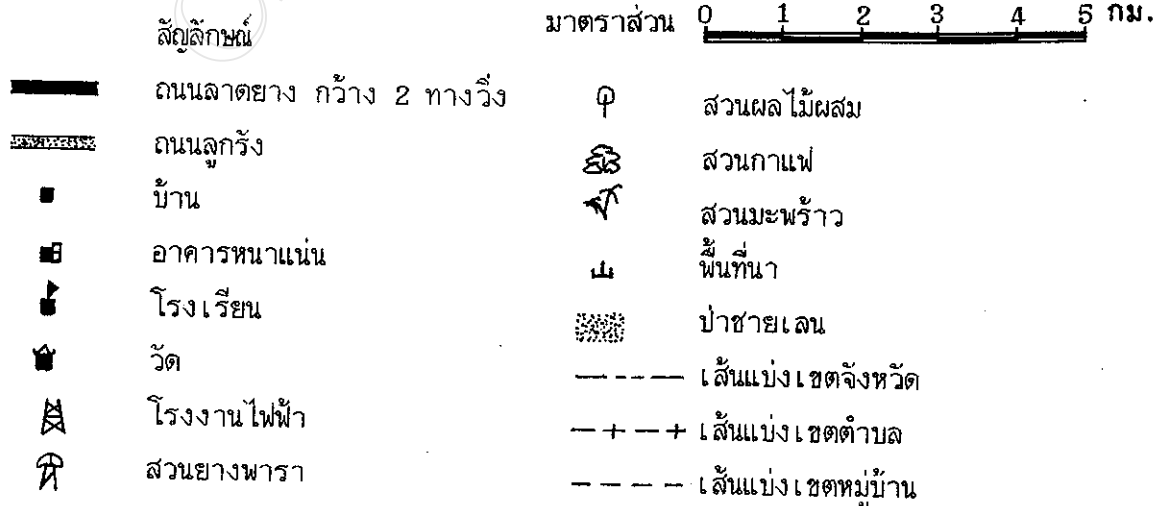
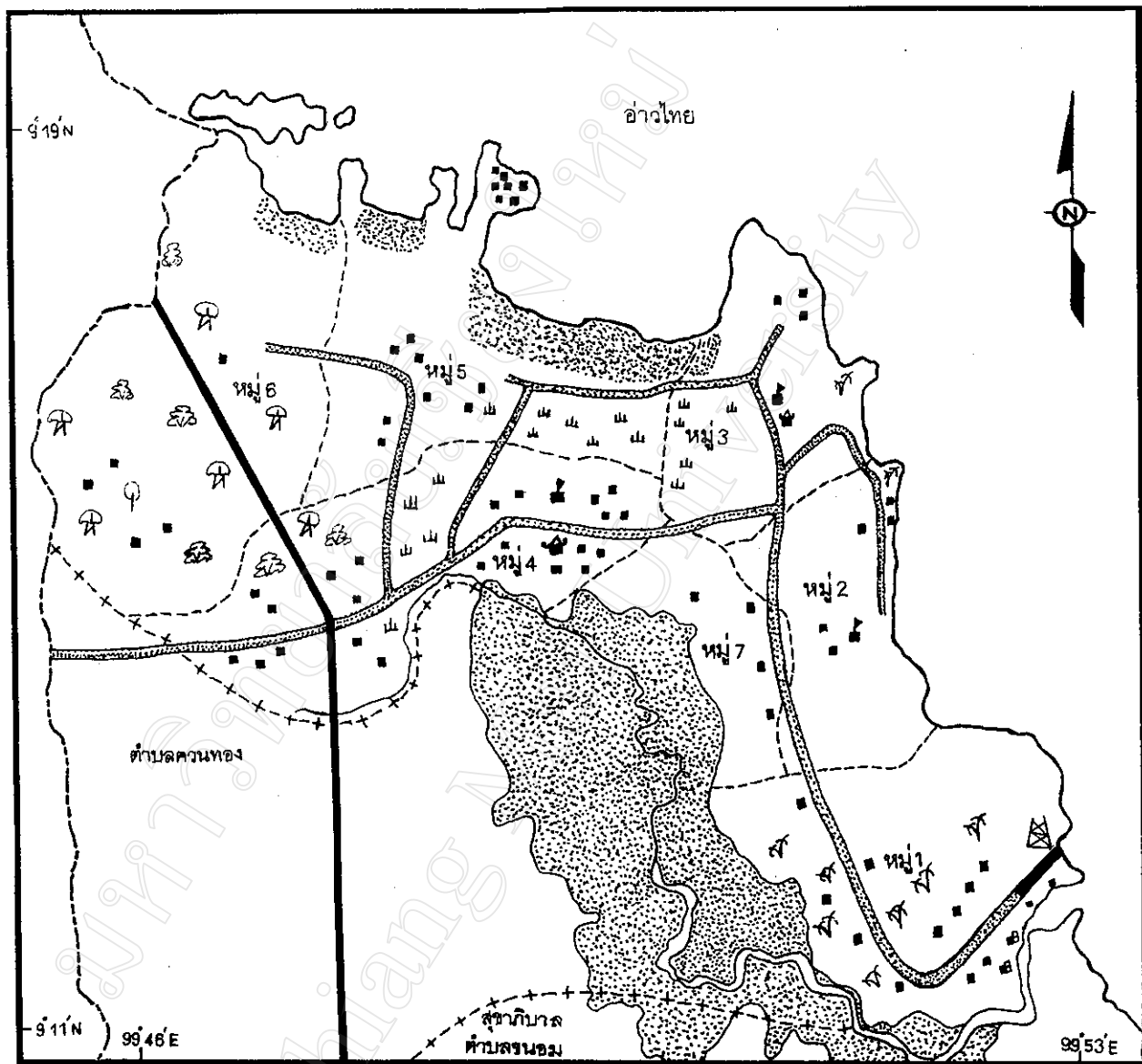
จากผลการศึกษา สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมก่อนและหลังมีโครงการ ส่วนใหญ่มีความแตกต่างกัน เป็นต้นว่า รายได้ อาชีพ สภาพเส้นทางคมนาคม สาธารณูปโภค มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ยกเว้นขนาดการถือครองที่ดินพบว่า ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าที่ระดับความเชื่อมั่น .05 สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังมีโครงการ มีความแตกต่างกัน

จากลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เมื่อใช้มิติทางพื้นที่ คือ ความใกล้ไกลจากตัวอำเภอและที่ตั้งของกิจกรรมทางเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากโครงการฯ ปรากฏผลดังนี้

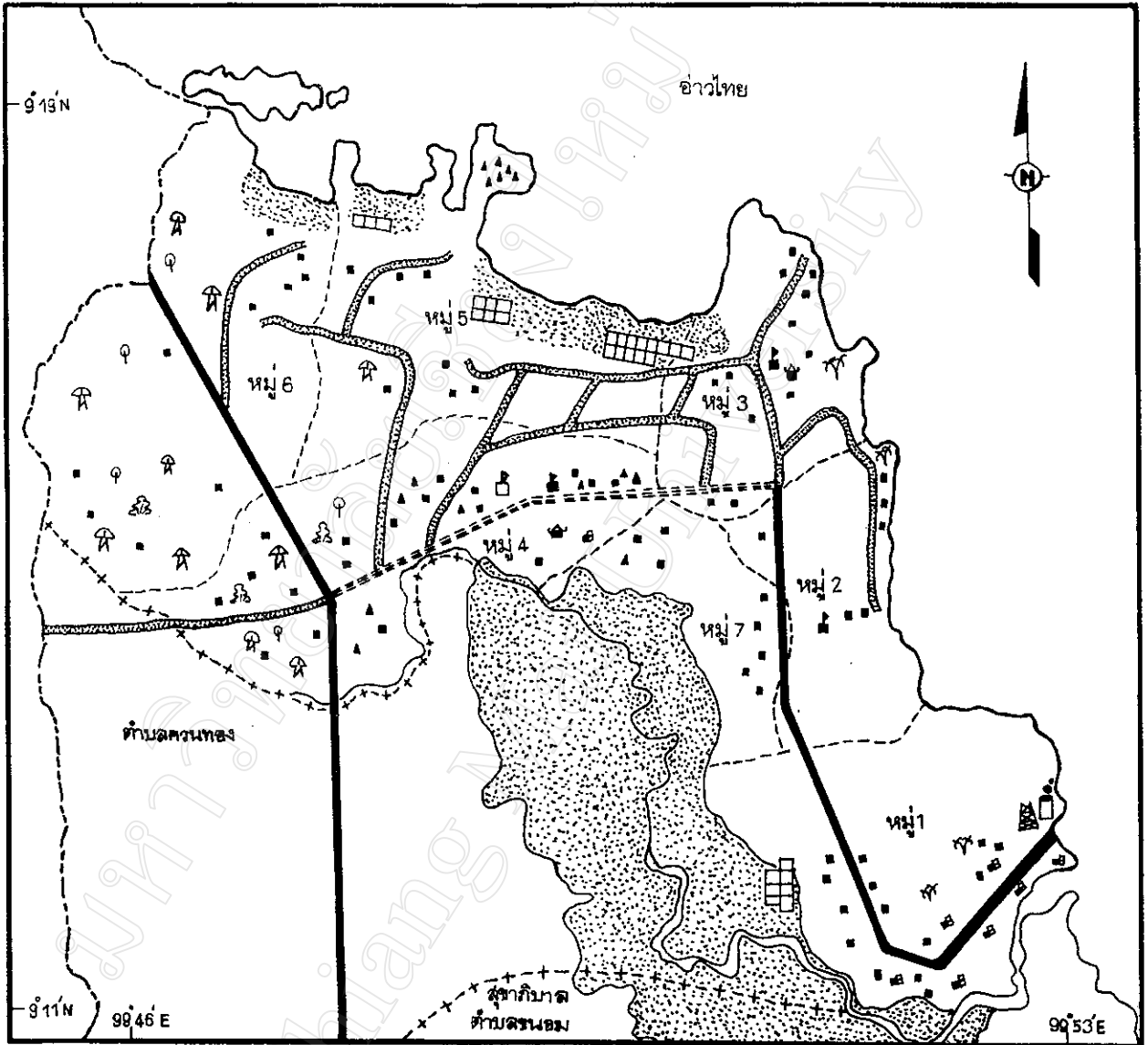
- (1) พื้นที่ที่อยู่ใกล้ตัวอำเภอ (ห่างจากตัวอำเภอไม่เกิน 5 กิโลเมตร) และเป็นที่ตั้งของกิจกรรมทางเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากโครงการฯ คือ พื้นที่หมู่ที่ 1 มีอาณาเขตติดกับสุขาภิบาลตำบลขนอม มากที่สุด และเป็นที่ตั้งของโรงงานไฟฟ้าและโรงแยกแก๊ส ดังนั้น จึงพบว่าพื้นที่ทางการเกษตรลดลง โดยเฉพาะสวนมะพร้าว ในขณะที่การก่อสร้างอาคารบ้านเรือนมีเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่จะเป็นบ้านจัดสรรและร้านค้า
- (2) พื้นที่ที่อยู่ไกลจากตัวอำเภอ (ห่างจากตัวอำเภอมากกว่า 5 กิโลเมตรขึ้นไป) และเป็นที่ตั้งของกิจกรรมทางเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากโครงการฯ คือ พื้นที่หมู่ที่ 3, 4, 5 และ 6 การเปลี่ยนแปลงในพื้นที่นั้นพบว่า พื้นที่นาข้าวในหมู่ที่ 3 และ 5 มีการเปลี่ยนไปทำนาทึ่งในบางส่วนในหมู่ที่ 4 กลายเป็นที่ตั้งของสถานศึกษา คือ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตศรีวิชัย ส่วนพื้นที่นาข้าวที่เหลือกลายเป็นที่ว่างเปล่า นอกจากนี้ จำนวนครัวเรือนในหมู่ที่ 4 และ 5 ที่มีพื้นที่ทำกินอยู่ถนัดมีเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะพื้นที่ทำกินอยู่ในอำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ส่วนในหมู่ที่ 6 เป็นการเปลี่ยนการปลูกพืชทางการเกษตร นั่นก็คือการทำสวนกาแฟลดลง ในขณะที่การทำสวนผลไม้ผสมมีเพิ่มขึ้น
- (3) พื้นที่ที่อยู่ไกลจากตัวอำเภอ แต่ไม่ได้เป็นที่ตั้งของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ คือ พื้นที่หมู่ที่ 2 และ 7 ซึ่งทั้ง 2 หมู่บ้านนี้อยู่ระหว่างพื้นที่ข้อที่ (1) และ (2) ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนมีเฉพาะเส้นทางคมนาคมเท่านั้น ที่เป็นถนนลาดยาง 2 เลน เช่นเดียวกันหมู่ที่ 1 และ 4

สำหรับสภาพเส้นทางคมนาคมที่เป็นถนนลาดยาง ผ่านหมู่ที่ 1, 2, 4, 6 และ 7 เท่านั้น ส่วนหมู่บ้านที่เหลือเป็นถนนลูกรัง ดังปรากฏในรูปที่ 3.5

รูปที่ 3.4 แผนที่แสดงสภาพทั่วไปของพื้นที่ตำบลทองเนี่ยนก่อนมีโครงการฯ

รูปที่ 3.5 แผนที่แสดงสภาพทั่วไปของพื้นที่ตำบลทองเนียนเมื่อเริ่มมีโครงการฯ

สัญลักษณ์ ----- เส้นแบ่ง เขตจังหวัด - + - + เส้นแบ่ง เขตตำบล ----- เส้นแบ่ง เขตหมู่บ้าน ==== ถนนลาดยาง กว้าง 2 ทางวิ่ง ≡≡≡≡ ถนนลาดยาง (อยู่ในช่วงก่อสร้าง) ===== ถนนลูกรัง ■ บ้าน ▣ อาคารหนาแน่น ♀ สวนผลไม้ผสม ☼ ป่าชายเลน	มาตราส่วน 0 1 2 3 4 5 กม. ▲ คริวเรือนที่มีพื้นที่เกษตรอยู่อำเภอท่าชนะ 🏫 โรงเรียน 🏗️ สถาบันการศึกษา (อยู่ในช่วงกำลังก่อสร้าง) 🏠 วัด ⚡ โรงงานไฟฟ้า 🏭 โรงงานแยกก๊าซ 🏠 นาทุ่ง 🌳 สวนมะพร้าว 🌳 สวนยางพารา ☼ สวนกาแฟ